

★ Партийнай олох: депутат активнаһа ★

ХАРА ААНЫТТАН КЫНАНЫАХХА

- Партияга киирини чэлчэки дуо?
- Коммунист буолартан аккаастаналлар.
- Мэктиэлээһининэн эрэ мунгурданыы.

ССКП бэйэтин кээкэтин бөөрөгөтүүнү партийнай тууу төрүт боллуруоһунан аарар уонна манчааха мэдэтин улахан суолтаны биэрэр. Ол туһунан ССКП XXVII съезин, Бүтүн Союзтаабы XIX партийнай конференция матырыйааллара итабыттын-лаахтык туоһулууллар. Билигин партияга үүннэрингэ биэр сүрүн докумуонунан ССКП КК «Ташкент уобаластаабы партийнай тэрилтэ партияга ылыыга уонна партия кээкэтин бөөрөгөтүүгэ үлэтин туһунан» Уураабы буолар. Ону олоххо киллэрин бэрээдэгинэн партия райкомун бюрота 1987 с. атырдаа ыйыгар уонна 1988 с. төхсүньүгэ туһааннаах уураахтары ыланан турар. Олор олоххо кииринилэрэ билигин контуруолга тутуллар.

Хомсуйох иһин, ССКП райкомун бюротун ити ахтылыбыт уураахтарын толорууга, билигин партийнай тэрилтэлэри биллэрнээхтик, системалаахтык үлэлээбикэ халлалар. Онук сибэнилэ партия райкомун бюротун кээкэтин муннаагар оройуон партийнай тэрилтэлэрэ партия кээкэтин бөөрөгөтүүгэ сыл алта ыйыгар ыппыт үлэлэрин туругун ыратыы хааныыта бигэрэти.

Быйыл сыл агарыгар оройуонка барыта 21 киһи ССКП чилиэннэр кандидаттан ылылынна. Холобурга дикан этээх, билирмин бачча 15 киһи киирбитэ. Сака кандидаттаран б-ларе-оройуон киирбиттэн, онтон уратылар — совхозтаран, бу дьыалаа баччаа үлэни «Чурапчы», «Мугудей» совхозтар партиямнара уонна

Керл Маркс аатынан совхоз партбюрога (секретардар тт. И. И. Яковлев, И. И. Кендинская, Н. Н. Шестаков) хаачыйдылар. Биллэрин курдук, «Чурапчы» совхозтан билирмин биэр да киһи кандидат буолбага. Быйыл 3 киһи ылылынна.

Костөрүн курдук, ССКП чилиэннэр кандидаттанан ылыы ахсаан өртүнэн кылабана суох. Ол эрэри кандидаттар социальная састааптарын, састаарын көрөр буоллаахха, харгына онук олус үчүгэйэ суох. Холобур, ылыллыбыт дьонтон комсомолго 6 эрэ. Быйыл сулуус-палаах өртө биллэрдик баһыда. Ол онуктар рабочай адыаах буолла. Кандидаттаран б-гара салайар аппарат үлэнигэрэ. Онон кэээр өртүгэр партийнай тэрилтэлэр производствоньы быһаччы тэрийсэр, быһаччы үлэлээр эдэр рабочай дьон партияга үүннэригэр эрдук кыһаннаахтар.

Партияга бириднэлээн кичэйэн сүүмүрдээһин принциб кытаанахтык тутуһулуохтаах. Кандидат бери өртүнэн экилэ суох буолууга, хаачыстыбалара толору учуоттанара ураты суолталаах. Билигин партия уларыта тутууга политикадан дьикт дьыаланан өйүүр, онуоха ахтытары түмэр уонна көбүлүүр дьоруудаах, марксизм-ленинизм идеалларын этигэр-хааныгар икэримит, сир-майгы өртүнэн ыраас, чаччы активнай ыччаттарынан партийнай кээкэни хагытыы соруга турар. Бу — олус чэлчэкигэ суох соруу.

Сага көрдөбүлэринэн салайтаран партияга үүнээ-

чи дьыалатын уопсай аһаас партийнай муннаахха дьүүлэһэн эрэ баран быһаарыллыахтаах. Ону таһынан туһааннаах киһи үлэнир коллективтар боллуруоһу туруоруу биэр буолуон сөп. Холобур, Одьулуун орто оскуолатын учуутала А. П. Старостин уонна зоотехник С. Д. Пудова бэйэлэрэ үлэнир коллективтарга уопсай муннаахха ССКП чилиэннэр кандидаттанан киирэр дьыалалара көрүлүбүтэ. Ити, биллэн турар, кандидат эппизитинэн үрдэтэрин таһынан партийнай тэрилтэ 52 киһи киминтүгүн үчүгэй-дик биллэргэ көмөлөспүтэ саарбага суох.

Партийнай тэрилтэлэр партияга үүнээччилэрэ рекомендация биэрэр коммунистар эппизитинэстэрин үрдэтэргэ үлэлиэхтээхтэр. Бу өртүнэн билиэхтэ сөптөөх принципнай ирдэбил туруоруллубат. Урут итинин эриллибикти курдук, быйыл Соловьев уонна Хадаар отделениеларыттан ССКП чилиэннэр-кандидаттар тт. И. И. Сергеев итинэн П. С. Иванов чилиэннэ тахсартан бэйэлэрин баа өртүлэринэн аккаастааһылар. Бу иккисэн эдэр рабочай дьон кандидатскай стажтарын кэмигэр туһааннаах партийнай тэрилтэлэр итэр үлэни хаачый-батахтарын түмүгэр итинин хардыылары онорбуттара саарбага суох. Бэрэбизрикэ көрдөрбүтүнэн, киилэрэ рекомендация биэрбит коммунистар адыас эппизитинэ суох буолууну көрдөрбүтэр: мэктиэлээһини нумуу-быга суруйан биэринэн эрэ мукурдаммытар.

Эдэр коммунисты итин

дьонуннаах средствотыкан киннэхэ бастааһынан партийнай сорууда сүтэрэн толорторуу буолар. Манна-ха билигин сорох партийнай тэрилтэлэри сөптөөх бол-ломтону уурбаттар. Кандидаттары Устаап көрдөбүлэрин толорон иһиллэрин, кандидатскай стагы барыларын туругар отчуоттаах ардыгар эмнэ үмүллар. Онон эдэр коммунист хара-аанытан хардыта ирдэ-биллээх буолуу быһытыгар-майгытыгар тардыллыбат, киһи эппизитинэ наматыллар.

Быйыл партийнай комиссия киилэр ССКП чилиэн-нэр кандидаттар Хатылы орто оскуолатын ааууна М. А. Попова уонна киһи баһыыа ылаабынай араа В. Н. Гребцов отчуоттаан тураллар. Онно киилэр учуонка турар партийнай тэрилтэлэр сөптөөх итэр үлэни хаачыйбатахтара ыйыллыбыта, үһс ахтылы-быт итээстэр толору баал-лара көстүбүтэ. Дьиктинэн, рекомендацыйааччы ССКП Устаабын 5-с параграфын көрдөбүлэринэн бэйэтин кандидаттан иһин кытаанах эппизитинэ сүүхөхтээх.

Партия кээкитигэр үүн-нэригэ уонна эдэр ком-мунисты кытта үлэсэ ула-рыта тутуу хааһынытаабыр даһаны үрдүк көрдөбү-лэри туруорда. Бу дьыа-латтан партия кээкэсэ би-һаччы тутулуктаах буолла дикээх нөөдө. Ол туһунан бу соторутаагыта ССКП КК Тэрийэр-партийнай уонна кадрдары кытта үлэсэ комиссиятын мун-наабыр чопчу этилиннэ.

В. АЛЕКСЕЕВ,
ССКП райкомун иһи-нээбн партийнай ко-миссия председателэ.

Сытыквар. Манна «Сы-тыкварстройиндустрия» про-изводственной холбоһукка уон эдэр ыал түмэсн «Мо-лодежная» кооперативнай тэрийинилэр. Киилэр бэйэ-лэригэр иккилин, мэндэ-лэннээх уһаабылаах, га-раактаах дьиктэри туттарга быһаарынылар. Онуоха аһаан ылбыт 30 тыһ тахса солкуобай ссудаларыттан бачахатын холбоһук уйу-нуоба. Снимокка: «Молодеж-ная» тутар площадката. В. Матчин фотота. [ССТА фотохрониката].

Куоталаһы аадырыстара

«Мечта» — «Эрчим»

Соторутаагыта Уус-Алдан оройуонун Герой Егорова аатынан совхозун чулуу манчыксыта М. Н. Готовцева салайааччылаах «Мечта» ыч-чат-комсомольскай ферма тэриллэбитэ 10 сыла туолла. Бу дата от ыйын 23 күнү-гэр Михаил Николаевич са-йылыгар убаһааахха бэ-лиэтэннэ.

Ферма коллектива тэрил-лэһиттэн «Чурапчы» совхоз Арылалаахтаны отделени-тын «Эрчим» ферматын, онтон быйылгытан Килэ-ки отделенигын «Кэскил» ферматын кытта күрөхтэһэр. Куоталаһы түмүгэ, үгэс быһытынан, сылаа иккитэ таһаарыллар. «Мечта» тэ-риллэбит күнүн бэлэтиир түгүннэ коллективтар икки ардыларынаа күрэхтэһи сыл агардаагы түмүгэ та-һаарыллына. Күрэхтэһи үлэ 10 күрүгүнүгэр ытыллар. Уопсайа 83,7 баллы ылан А. Х. Захаров старшайдаах «Кэскил» ферма коллективэ бастаан көһөрүлэ сылааар кубогы ылла. «Мечта» бу сырыныа 82,2 баллы ылла. «Кэскиллэри үтүү гасулар-стааба туттарыыга, үтү сө-бестомоһун наматыныга, ааловой дохуоту онорууга, биэр үлэһикэ бородууку-йаы онорон таһаарыыга ордук үчүгэй көрдөрүүлэ-ри ситистилэр.

Бириднэлээн сирэй куота-лаһар манчыксыттар «Кэс-килтэн» В. Т. Захаров, «Меч-тааттан» Н. П. Готовцева үлэлэрин сыл агардаагы түмүгэр В. Т. Захаров кы-йан харчынан бириэмийэ-лэннэ. Уопсай түмүккэ кы-йылылаһынан «Чурапчы» совхоз Килэкилтээн от-деленигын «Кэскил» фермата буолла.

Сылааабы куоталаһыны түмүктүү «мечталар» Килэ-кигэ кэллэхтэрэ.

М. Н. Готовцев салайар ферматын коллективэ агар-дас үтүү эрэ сөбүтүолла-лаабат, эти эмнэ онорор. Ону аһан племенной сүөһү-нү иһэн атылааһынан дьарыктанар. Бу көрдөрүүлэр ааловой дохуоту оно-рууга киирээлэр. Онон сылааабы куоталаһы ты-йааһынаах буолара күүтү-лэр.

Убаһааахха сылдан «Мечта» коллективтар туох ордуу, уратыны көрдүбүт? Михаил Николаевич дьон таптаан, махтаан «народ-най селекционер» дикэ аа-тынар эбит. Киһи 20-тэн тахса сыл фермага үлэнир, ол туханы доһдир. Бу сыларга бэйэтин баа ар-түнэн сүөһү бороудатын туспарыыга дьаныардаахтык

үлэлэбит. Ол курдук, бас-таан ферматын, кэлин от-деленигын ынабын бороу-датын туспарыыга элбэх сыратын биэрбит. Таңда отделенигын 369 ына-нык баарыттан 246-та учуонка сылааар племенной сүөһүлэр. Бу ынахтар араас сыларга Михаил Николае-вич иликтин иһинэн ааспыт-тара.

Билиэхтэ 5 медалист ынах-тары көрдөрдүлэр, кэспээ-тилэр. Ферма тэриллэн үлэ-лэһиттан уонтан тахса ре-кордсмен уонна чемпион ынахтары иһэн таһаарыт. Бу биз ынахтан Нарынна-йы туһунан кылаастык би-лиһиннэрдээх манчын. Кы-лааһа—элита-рекорд «А», ыйааһына 575 кг. Үүтүн сы-та 3,85 бырыһыан, 7-с лан-тажыгыгар (1985 с.) 6762 кг үүтү уонна 11 төрөөн 8 ты-һы, 8 орус ыһырай биэрбит. Нарыннааы түөрт орус оҕото Севан, Нарзан, Ал-маз, Нырок республикатаа-бы плема-холбоһукка баал-лар, искусственной сиз-мээннэ орус илин эһэринэ-си, Бүлүү бөлөх, Уус-Майа, Горнай, Томпо совхозтарын хаачыйаллар. Онон Нарыннааы 4000 иһ-ринэ сизинээх, ол иһигэр 1674 ынах буолар ыһы-рээ диклэлэр.

Михаил Николаевич бэйэ-тэ кэспиринэн, Герой Его-рова аатынан совхозна өссө 20-тэн тахса сылааабыта Амурскай уобаластан, При-морскай ыравайтан бороу-да сүөһүнү атылаһан элэ-быттар. Киһи онтон ыла дьарыктанан, племенной үлэни таңда отделенигын-гар туспарда. Ол да иһин кии-ни «народнай селекционер» дикэ ааттыллар эбит.

Ферма коллектива арен-дэа киирэн үлэнир. Бэ-йэтигэр сыһарыллыбыт от-туур сирдээх. Коллектив оту-нан М. Г. Заболотнай заенота хаачыйар, оттон арендаторынан В. К. Хо-мподова үлэнир.

Ферма тэриллэбитэ 10 сыла туолуутун бэлэтээһин-гэ «Чурапчы» совхозтан делегация тийэн кытыһы-ныла. Кытаанахтаабы Куль-тура дикэтин «Эрэл-89» өгитбригадага концерт көр-дөрдө. Коллективтар икки ардыларыгар спорт араас көрүгэр күрэхтэһи буолла. Ити курдук иһигэ хойукка дикэри ооньуу-көр, ырыа-тойук салдаһна. Ол ырыа үрүн иһигэ дэлэстээчилэр-гэ хара кэскили туспулауур сырдык санаа буолан кизгэ таңда үрүни устун дьырай-дэ.

М. ЛЕОНТЬЕВА.

БИИРЭХЭ ЭППИЭТТИЛЛЭР

Редакцияга Миндааһыт-тан рабочай Н. Федоровтан «Үрдүкүн сыһын, нураанаах куолу» дикэ төбөлөөх сурук киирбитэ. Онно автор «Са-ка олох» хаһыат бу дьыла-ман ыйын 23 күнүнээки нүө-мүрүгэр тахсыбыт «Уһуу-у-лаах хаһыыһы» дикэ ыстатийа-ны кытта сэлсөспүтүн этэр. Ыстатийа үлэ коллективын советын муннааһынан дьүүл-лэммитин астымат, онно Субуруускай аатынан сов-хоз директара А. В. Ефре-мов аппаратаын үлэһиттэрэ уонна чугас дьоннор кы-тыбыт буолуохтаахтарын ту-һунан суруйар. П. Д. Фео-доров уонна А. В. Ефремов иһэһэннэрэ бастаан туох, таң саалааммытын бэрэбиз-рикэ ыппыт комиссия бы-һаара сатаабатаһыттан хо-мойорун ахтар. Ити сурук бачээттизммитин да ханит-тан А. В. Ефремов 70-ча савастаах кырдыаһы П. Д. Федоров саванын эбэн эр-дэ пенсияга таһыста дикэ үгэсүү түһэрбитин, онон ми-лиция үлэһиттэрэ ошоннору ыйаах сылдыбыттарын ту-һунан суруйар.

Салгыы быһырыын хэртэ-из Федорова Клавдия Афе-насьевна иликтин дикээбик-тигэр милиция үлэһиттэрэ түөрт төгүл тийэн ыйаах сылдыбыттарын, үс төгүл быһаарыы көрдөбүттэрин, быйыл саас комбикорму

урдук дикэ олобо суох бу-руйдаан, иһитэн да көгүлэ суох олбуорун иһин, дьик-тисуотун дикээбиктигэрин, бэйэтин икки күк милиция отделегар таһаара сылды-быттарын ахтар. Ити ми-лиция начальнига Ефремова-таахха нүтүөт буоларынан сибээстээх буолуон сөбүн курдук суруйар.

Ити сурук бачээккэ таһа-арыллыбытка эрэ ирдэбил-гэ, дьаһап ылыыга кытыл-лыбыта. Онуоха ССКП рай-комун бастаах секретара таб. Г. М. СЫСОЛЯТИН ре-дакцияга манчык эппизити киллэрдэ.

Ыстатийа автору Н. П. Федоров боллуруоһу кэл-тэйдик көрөн, абатын кө-мүсүүр эрэ санааттан, баар чаччылары аахсыбанка су-руйбут. Ол курдук, Фео-доров П. Д. киһи телевидение-ба суругун бэрэбизрикэл-гэ ССКП райкомун бюроту-нан комиссия тэриллэн сөп-төөх түмүгү онорбутун итэ-эбэйт курдук туттара сы-һа. Мүүс устар 27 күнүгэр буолбүт үлэ коллективын советын иһигэ ыгырыллыах муннаабыр сельсоветтар не-полкомларын председател-лэрэ, сэрки, үлэ ветерана-ра, кырдыабаастар советтарын активтара—барыта 44 киһи кытыһыны ылыт, итин та-һынан үлэ коллективын 18

чилиэнэ сылдыбыт. Боллу-руоһу дьүүлэһингэ 20 киһи санаатын эппит. Ол иһигэр сэрки ветерана П. В. Парфо-нов, үлэ ветерана В. П. Седалищев, И. Я. Чичигина-ров, С. Л. Говоров, сельсо-веттар исполкомдарын пред-седателлэрэ А. Х. Павлов, А. М. Слепцов, уо. д. а. Онон А. В. Ефремов чугас дьонно тыл эппитэрин кур-дук этин онно суох.

«Комиссия үрдүтэн саба-быраһан П. Д. Федоровы дарбатан суруйарын курдук этэр...» дикэ суруйар автор. Итин олобо суох баһаабыр-дыттан, баайсыттан атын-нык сыаналыахха табыллы-бат. Комиссия сурунка ыйы-лар чаччылары чуолкайдаан, бэрэбизрикэлээн, докумуо-нарга олобуран түмүтү онор-бута.

Үлэ коллективын советын муннаабын кэиниттэн, мүүс устар 28 күнүгэр, П. Д. Фе-доров партийнай комиссия председателэ таб. В. В. Алек-сеева, уопсай отдел э-биздессийа таб. Г. С. Ко-лосовка киирэн муннаах сөп-төөхтүк барытын, дьон эткилэригэр түмүк оностон, аны үгэсүүнэн дьарыктанар-тан тохтуурун туһунан эппи-тэ. Ити комиссия үлэтин түмүктээһининэн сөптөө-зүнэн аадыы туоһута буол-батах үһү дуо! Ону уола туораттан сыһанан ааһара өйдөмөт. Онорбүт дьыала-тыгар туһааннаах киһи бэ-йэсэ эппизитир, онно туо-

раттан бэйэ санаатын сон-нуу сатааһы табыллыбат.

Н. П. Федоров ыстатийа-тыгар сыһаннаах эткилэргэ В. В. Аржаковтан уонна К. Н. Евграфовтан быһаарымы-ларын ылылынна. Олортон көстөрүнэн, П. Д. Федоров уонна Н. П. Федорова ханнигы даһаны экирэттигин суох. Былырын, иһэрдийн, партийнай комиссиянан П. Д. Федоров төрөөбүт сыһын, наһараадатын чуолкайдыр-га сорууах бэрлибикт. От-тон Н. П. Федоров көргэнэ иликтин даһыны балыһаа кииринигэр сонун быһы-тынан (дикэ-оһолго) бэрэ-бизрикэ ытыллыбыт. Ми-лиция үлэһиттэрэ М. Н. Са-ван, К. Н. Евграфов икки тө-гүл быһаарын ылыттар, сурунка эткилэрин курдук 3-4 төгүл буолбатах. Ком-бикорм сүтүүтүгэр уорбала-нан саас Н. П. Федоров ми-лиция отделегар адыллыа сылдыбыт уонна нөүгө кү-нүгэр ытыллыбыт.

В. В. Аржакову автор Еф-ремов күтүөтэ үһү дикэ су-руйара сыһыа. Ол туһунан В. В. Аржаков быһаары-тыгар чуолкайдык этэр. Ити-тэн көстөрүнэн, сурук ав-тора бэйэсэ чуолкайдык бил-бэт чаччыларын суруйара, дьон тыһынан-өһүнэн саля-тарбыта чаччы. Ыстатийага суруллар түгүннэр олобо суохтар, агардастыы бэйэ-санаатын соннуу сатааһына.

ПРОМЫШЛЕННОСТЬ

Тыла

ХАНААЙЫСТЫБАТА

Үүтү мааһын ааспыт сый
туһааннаах кэмттэн 247 т
эбиллибитин урдунан, бы-
лаан 188 т туолбага. Былаан-
нарын Карл Маркс аатынан
совхоз 386, Сүбүруус-
кай аатынан совхоз
637, Эрилик Эри-
стин аатынан совхоз 1284

Нэвчилжээвэл 414 т үүт
саяхтар бэлэннэрийн
суутгар хомуллубутун үр-
дүнж, кинилэр гусардсав-
ба туттар бэлэннэра 246
т гуолбата. Сэзотох «Мин-
дабайын» совхоз тусгах бй-
лэний 109 тоннанан апар-
да. Атын бизх совхоз гусу-
дсавсавс 355 т кистэхтэр.

КАПИТАЛЬНАЯ ТУТУУ

Райпотребсоюз табаар эргирин былаамын (итирдэр утахтары кылларбанка туран, 104,9 бырыһыан толордо. Онон государство сааһа 424,8 тыһ. солк. аһарыллына. Ол эрэри ааспыт сыл туһааннаах кэмин кытта тэҥнээн көрдөхкө, табаар эргирээ, общественной аһылыгы кылларан туран, 124,8 тыһ. солк. аччаата. Оройуон нэһилкэннээгин биэр килин-тэр түксэринэн 555 солк. аһылык уонна табаар атыыланна. Ити көрдөрүү ааспыт сыл туһааннаах кэмтэнэн 3 солк. аччаата. Сыл аһаргытар 882,2 тыһ. солк. итирдэр утахтар атыыланнылар. Ити ааспыт сылы кытта тэҥнээн көрдөхкө, 240,5 тыһ. солк., эбэтэр 37,4 бырыһыанынан, улахан.

Статистика
отдела.

Оттоолунга—бары күүнү!

СОРОХ БЫЛААНА ТУОЛЛА

моой отгооччулар, иргэж
сүеһүдэрэн үүтүтэн уонна
этиттэн сохолоно туттарарга
дуогабардэсгүй эиаллар
уонна чэлэтиг керүүнэрэн-
изн туһанар дьон бааалар.
Хоннохтоохтун отгооччу-
лар да амылаа суохтар.
Ол курдук бостуук Н. Н.
Ефремов 5 тонна былаан-
налын тонналан аһарда.
Бирч өчмөнү лекционер П.
П. Митин олгораа.

М. ФИЛИППОВ.

Мэччирэнг — өлгөм үүт, эмис эт!

ФЕРМАЛАРГА ҮАННЫКСЫТ ТИЙБЭТ

Тамныкы сыйлыгыр Чу-
ратчы орто оскулатын 18
оёлоох үлэ-санынан дө-
дүрү 5 ынанныкыт аңады
ыһалар. Бастаан сезонга
оёлоор наһаа үчүгүндү
үлөзөтүлөр. Садаһаачы-
лар Лидия Спиридонова

РЕДАКЦИЈАТТАН: Мант
лэикнэлэр ынырылларын
ынымы урдэтингэ кодүүстэ
нэлитэр. Сайыллытарга бу
рийин мөлөх. Ошон үүт
бирдин үлэини кытта
Совхозтар директордары,
ону сэргэ шааныксыттары
бөмтону уураллара наада.

Билигін отделенижа 16
ою 72 ынаы кереллөр.
Кинилэр атырдык ыйан 25
күнүнэн үлэлээн бүтэллөр.
Онон үлэлит илхи биһиги
дааны улахан проблема.

РЕДАКЦИЈАТАН: Манган көстөрүүнүн, мнэстэбэ ил-
лэнгилэр ыгырымларын дымаланан ойбоһун, күннээбү-
ымы үрдэтнэгэ кыдыуустээх дьаһаллар эсэ да ыһылл-
нлннтар. Сайылыктарга бу бачымы дүүллэһинин тэ-
рийин мөлгөх. Оһон үүт ымын үрдэтэр туһунан ха-
бирдин үлэһит нитта ыһиччи-хоччу кэпсэтнэхтэ.
Сөххөстэр директордара, партионнар секретардара
ону сэргэ ыһынныкытара сүүмүрдээһинигэ ураты бол-
омтону уураллара наада.

ЛИВАН: КИНИЛЭР ХАЙДАХ ЫТЫАХТАРА СУОБАЙ?

Бейрут ардагы кытылла- ра. Муора дики тундайы- лаах тротуары кыйа микра- хафаларга—зонк аныгар икни-үс остуол оңоһулу- бут—кубулуйбут микрааго- буттар хотодосторо субул- лер. Маина эйизхэ кофени, чай, атын да ухтары биз- ризхтар. Эребүл күннэргэ уонна үлэ күнүн кизилэри- гэр кытылга бейрут олох- тоохторо—дык кэргэннэн күүлэйдэчиллэр, кэрийэ сылдан эргинээчиллэр, ум- наһыттар—толору буолал- лар. Ингэ-дыага суох эйэ- лээх олох хартыһына.

Ол эрээри кытылы ыты- лааһын буолан эрэрин ту- хунан бейрут радиостан- циялара биллэрбикэ эрэ көтүлүт күннэргэ суох. Он- но бэйэлэрин кэннилериттэн дириг оңхойдору, умайбыт массыналар, тостубут пальмалары хаалларан сир- ядтар дэлбэригэ ыстанал- лар. Куоракка бэйэтигэр сна- рад тодо көлпөтөх, тээрый- батах дьэтиин булар уус- туу. Кумахтаах куулар, бетон блоктартан оңоһул- дубут эркинээр мадаһын- нар актрисаларын уонна бензоколонкалар тастары- гар эрэ буолбакка, дын олоһор дьээлэрин Балкон- нарыгар эмиз көрүүххэ сөл. Угус бейруттар собуруу уонна Бекаа хотолугар кө- һөллөр.

—Мин массынабын бу- орун модьоболуу күтүлү- бүт хаха кэнниттэн пуш- калар көстөр. «Аннахда» диэн спортивнай кулуупка киирэр суолу харабыллыр сирийскэй саллаат тохтотор. «Эн төннөрүт ордук буолуо, билигин ытылаһы садала- ыаа»,—дир киһи. «Генерал Аун армията эйиги бат- реяларгытын ытылаһа дуо?»—дизин ыйытыбын мин. «Эс, хайдах буоллун, билигин биһиги кинилэргэ кордо- руохпут»,—

Билигин ким бастаһына садалаһын уонна Ливанга ытылаһынын тохтотуу ту- хунан дуоһабын кэһизин туһунан мөккүһү—туһата суох дьыала. Дойду 15-с

сылын гражданскэй сэрин белаһыаннаһыгар олоһор. Общиналар икки ардыла- рыгар икссэн—биллэрин курдук, дойдуга сүүрбэччэ религиознай-этническэй об- щиналар бааллар—киһини тус-туһунан зоналарга хай- дыһыга тирнэртэ. Кини былаастар үлэлэрэ туһалаа- ба буолла. Христианскэй зонага правительстваны ге- нерал М. Аун Баһылыр- көһүлүүр, мусульманскэйга —С. Хосс. Ливан террито- риятын бөлөхчө иккэ кэһин

Дойду
ТЕМАТЫГАР
БЭСИЭДЭ

сирийскэй сэринлэр хонту- руолга туталлар. Билигин охсуһуу сүүрүмнэн икки зо- на икки ардыгар ытыллар. Суннуһун христианнар оло- рор сөччө улахаана суох сирдэригэр былаас генерал Аун правительствотыгар баар. Оттон сирийскэй сэр- инлэр хонтуруолга тутар иккэ-нэлэмэн территория- ларыгар былааһы үгүс ах- сааннаах бэйэ-бэйэлэригэр өстөөх политическэй бөлөх- төр, партиялар уонна хам- сааһыннар үлэстэллэр.

Ливанга белаһыаннаа хат- таан сыйыһархайбытыгар ким буруйдаһар?

—Сириецтар дуо? Кинилэр Ливан патриотическэй күүс- тэригэр көмөлөһөллөр,— диэн этэр мизхэ прогрессив- най-социалистическэй пар- тия генеральной секретара, кини сибилэнилээх форми- рованиеларын командующе- йа подполковник Шериф Фейад.—Кинилэр хайдах ытыахтара суоһай? Эн ки- нилэр Арамуң үрдэлэригэр баар позицияларын гене- рал Аун армияларыта хай- дах оңорбутун көрөрүт эбитэ буоллар.

Мишель Аун? Кини сэр- инни тохтоторго этин кил- лэрбит арабскэй дойдулар саалааһыналарын быһаары- ларын толорорун, дын оло- рор христианскэй наарта-

ларын ытылааһат буолла- тарына, сэринлэһини тох- тотуоһун туһунан салгыба- на катылаан этэр.

Сирияга бөлөхтөр уон- не партиялар коалицияла- ра? Кини Аун правительствотын фашизмга уонна се- паратизмга буруйдаар итинэн сууллаһары модьу- бар.

Ливанга саамай бөдөг община — мусульман-шиит- тар общиналара—бэйэ икки ардыгар өһүс-сааһы ситиһи- нэн дьарыктанар. «Амалы» хамсааһын уонна Иран дики хөбөттөһүлөөх «Аллах партиятын» икки ардылары- гар охсуһуулар күөдүйэл- лэр.

Ливанскэй икссэннэ бүгүн арабскэй сөл түбэһиннэр- ри дэһаны, улуу державалар дипломатическэй ды- баллара дэһаны мунгурдо- ныттан таһаарар кыахтара суох. Тастан сэрини тохто- руу кэтээн көрөр күүһү киллэрин наадатын туһуна, да этин олоһо суох. Бир ливанскэй журналист эпити- тин курдук, хас биридин ли- ванец атын ливанецы ыппы- тын наадатыгар биридин бэйэлэригэр харабылы ту- руоруохха наада. Итинээһи икссэннэр маина атын с- билэнилээх формиро- ваннелар баар буолууларын уустугурдар. Маина из- рраильскэй оккупантары уон- на дойду үс тыммытан бириин хонтуруоллуур си- риецтар сиргэ исламскэй революцияны көмүскээчи иранскэй уонна палестин- скэй бойобуой этэрээттэр бааллар.

Ливанга бара турар сэр- ингэ ытылаһаах тасар кыагылыбаг. Дойдуга бир буолууу, национальнэй су- веренитеты уонна государ- ственноһу сүтэрин тутала сүһүүр. Ливан кризисин Бижиэй Восток регионугар белаһыаннаһы уопсай чб- дигирдин эрэ суолунаа бы- хаарыахха сөл.

М. КРУТИХИН.
[ССТА].

Москва—Бейрут.

Республика кизгик биллибит тустуун, сахалартан бир бастаһы маастар, республика таһыгар Саха сирин спортивнай кизгик үгүстүк кө- мүскээпит, «Максим өттүктээһинэн дикс аатырбыт ньыма аатора, бини-

ги бир дойдулааһыт, ССКП Амма- тааһы райкомун бастаһы секретара Максим Николаевич Сибиряков хал- садай туһунан суругун бэчээттээһини садалыһыт. Кини салгыы көгүл тустуу туһунан суруйар былааннаах.

Максим Сибиряков

Саха халсабайдыттара

Күн-дьыл баран иһэр. Бастаһы тустуунтар уммул- лан иһэллэр. Кинилэри кытта биргэ сылдыбыт, бодорусту, тустубут абы- ыах киһи ордон сылдыбыт. Саха норуота Р. Дмитриев уонна П. Пинигин курдук тустууктардаах буоламмыт аан дойдуга балаһча билин- нэхпит. Бу тустууктар тух- тан тирэнэ, кимтэн уу- хаан билиниилэр эбэтэр ки- нилэр төрүт айылбаттан бэриллибит дьон дуу? Он- нук буолуон табыллыбат. Кинилэр хайаан да хантэн эрэ силс тарпыт буолуох- таахтар.

Көгүл тустуу. Саха сир- гэр күөдүйүт модьоботун быһаарар наадатын, халса- бай туһунан хараһынан көрүлүк, кулааһынан истибиппин көксир баба сааа киирдэ.

БӨӨ ТАРАБАЙДЫН БИРГЭ БУЛААБЫТ

Проколий Бризгаев—Бө- өө Тарабай 1885 сыллаахха Соловьев нэһилиэгэр тө- рөөбүтэ. Кини Күүстээх Уй- баан саанааһы киһи. Дьэ, кырдык, быһы-таһаа үтүөгэ, сирэй-харах ырааһа, кэпсээн-иһээн дэлэйэ са- хаа кэрэ киһи этэ.

1953 снл күһүкүгэр обон- нордуун Нону үрээсэр та- йаһыны сылдыбыппыт. Ар- дахтаах силбик күннэргэ чэһин сывасарынан иһэ-иһэ тустубут сорох түгэннэрин маһын көксирэ. Тааттаа дуоһа улахан уруу буолбутугар Молодьюос уола Захар Лу- ковацев диэн күүстээх киһи үөскээтэ, кэлэн туһунун дикс изиллээх кизээһэ на- дыттээбит. Ити 1914 сыл- лаахха Чөркөөххө эбит. Ки- нитэ балаһча үрдүк үгүс- таах, ньылбэки көрүгнээх эр бэрэ буолан бэрбит. Былыр курданааларыттан үөһэ сыгыһыах ыстааннаах эрэ тусталлара. Кинитин ыстаана изинэринтээх эбит. Захар тустуу садалаһарын кытта хонноһун аһыттан икки иликтини кууһаа ыл- быт уонна охтороору хар- са суох мүсүһүн барбыт. Киһи эрэ буоллар, Тарабай сүһүбэ хамсаан, туруйота- лан ылбыт. Алгас эбитэ дуу, соруһан эбитэ дуу, ик- ки эрбэһин изинэригэр уган баран, быһа аһыан көкс- пит. Кинитэ таһаһын ула- рытарга тийбит. Иккиттэн тустарыгар сэрэнэн сүн- нүттэн үмсө баттаан сүн- йанкаран кыайбыт. Отут сыл тустубутум, ол тухары сүһүбүм хамсаабыт ити эрэ этэ дириэ.

Сөөһүрэн баран, 47-лээ- бэр, Уус-Майа киһитин 25- тийбит суумнаны эмиз итинник ыраастаан баран ыраас сымнаһас тирээп- лэн сотуллар. Суумка ил- бэһингэс буолуо.

ХАҤААЙКА, МАНЫ ААХ, ТУҤАН

Луугу соркуойдуох иһи- нэ бурдукка уган ылын, оч- кобуна миньигэс буолар уонна уот снэ суоһа.

Дьэбиннирбит быһаһы луугукан ыраастаһар. Кир-

26 саастаах Дойо уолун— Саванын ытыаһытын сүр- дэһин сөбүлээп көксирэ. Чурапчыттан кини кыайар киһи суох буолан Уот Су- бурүүскэй хайаан киллэр- бит. Туста тахсыбыттар, До- йо уола наһаах, алааһын курдук төгүрүк, күөл талын сөбүтүнүү лаһыгырайбыт киһи эбит. Кинитин был- чыһнара төвс курдук кы- таанахтар, бэйэтэ тэтиһээ бөдө үһү. Арай иликтэ үһүн буолан, сүкүмэ ыстаанаттан бүүрэ тардан ылан, тизэ бьрахпыт, кинитэ кэдэр- иһи туран кэлээри тыммы- тын ытыһынан сүүһүттэн ан- ыан охторбут.

Ыраахтааһы былааһын са- дана, куорат аһыһытара ыгыһынар, 10 улуус аат- таахтарын тулуппатаһым дикс көксирэ. Ол аата, республика чемпионунан буоллаа дин. Кырдык, Та- рабай бир да киһиттэн ох- тубатах, ыһаһтары хомол- тотун билбэтэх халсабай- дыт этэ. Ол эрээри кини туһунан ким дэһаны аһы- сурыйан хааларбатах. Би- лигин тоһо эрэ буучугураһа, быһырдан аһыһаллар, оттон Тарабай кинилэрдээ- бэр үрдүкү кэрдиһэс ту- рар тустуу дин саныһын.

Тустуу—искусство. Оттон тустуу—норуот талаана. Онон талааннаах тустуу сурыйааччы, аргист, муз- ыкант, художник курдук үй- титиллээх кэрдиһээх. Тара- байы 70 саастааһар кээмэй- дикс көрбүтүм. Үрдүгэ 180 см этэ, эдэригэр 182—183 см буолуон сөл. Бэйэтэ кы- ра соһус омуһаах көксэ- нээх этэ. Кини эдэрбэр ыйаһынын В буут буолара дириэ. Оттон биригэ үөс- кээбит үөлэһинээһэ, аатыр- быт ырыһыт Нестор Мо- настырева көксэһинэн күнү- гэр сылдан баһынан ту- ран 87 кг үткээбитэ үһү.

ХАБЫРЫЛЛА ДЕСЯТКИНЫ КӨРСҮБҮТҮМ

Якутскыйа парк стадио- нугар 1954 сыллаахха хал- сабайдыттара кытта бир- гэ сылдыбын. Чурапчы уо- лоттарыгар субэама буола- бын. Арай ол сырыттаһы- на сахага холоһоо суох бө- дөг милиционер көрөөччү- лэри бэрээдэктир, дьаһа- йар. Уопаттар сибигинэйи: «Максим, көр, ити аатыр- быт күүстээх, Хара мааска- лары тулупт Хабырылла Де- сяткин»,—диклэр. Баһаарга сүгүнээһэтэх икки уолу са- баларыттан агардым или- ктэн харбаан ылан, кураа- нах ыһаһа курдук, чэлчэ- жтик тутан-хабан таһаара- ра дири буолаллара. Киһи-

бин экирэтэ сылдан чин- чийэн көрөбүн. Дьэ, кыр- дык, соһумэр бөдө киһи этэ.

1957 сыллаахха халсабай- га республика чемпиона буолан, үөрэн-көтөн таһас- тын таһаа турдахпына, кэннибэр киһи саһата: «До- боор, Махсыым, көксээ эр»,—дизтэ. Эргиллэ биэр- битим Хабырылла Десят- кин кэлэн турар эбит.

—Добоор, саха оһотугар наһаа куһағана суох эби- кини ээ. Түтөн-хабан көрүүм эрэ.

—Ээ, адыас мөлтөхпүн.

—Былыр маһык тустуу тэриллибат буолан, биһиги, очкоһоһу дьон, тоһо-хаһа тустубатаһыт, күүспүтүн мээрээдэспээһипит.

—Оннук бөдө буоллаа дин. Күөгэйр күһүгэр ыйаһынын таһа буолуой? —Ким билэр, 100-чэ кил- лэ эбитим буолуо ээ.

Итинник көксэһи тура- быт. Кини үрдүгэ, арааһа, 185 см буолуон сөптөөһө, ыйаһына 100 кг чуолкай. Уойбуту хаһалааһа эмиз көстүбэт этэ. Онон билчэ- ыһыан ыйаһынаһыт буо- луохтаах. Быйаһыт биһил- лээһэ, мөтөйбүт түбэтээһэ, дараһар сарыһааһа, буу- тун курдук былчыһнардээ- ба. Бөдөгнөрүһүн аатыр- быт Р. Петухов, В. Семенов оннук буолбатах этилэрэ. Элбэх саханы кытта дороо- болоһтум да, итинник күр- дээх курдук ытыһы тута иликпин. Тустар кэмээр, Москвага эрчиллэ сылдан, Арсен Мекокишвилини, тус- туу буола турдаһына Тал- линга Иоганнес Коткаа кытта илик туһуһуһааһы- тым. Арай киһи аймах бу- икки сүдү бухаһырдарын баллаһаһара оннук этэ. Сахаттан чизлээр күүстээх киһи үөскээбит буоллаһы- на, ол Хабырылла Десяткин буолуон сөл.

Көксээн үкэс омуһааһа, дэбдэһиллээх буолааччы. Былыргы аһар, бүтүн күүс- тээхтэр дикс үһүэйэһинэри сөччө итэһэйбэллэн. Сахага, буһа, Хабырылла Десяткин- тан ордук күүстээх киһи үөскээбэтээ буолуо. Саха сиригэр көгүл тустуу бас- таан сыйдыһыгар Николай Николаевич Тарскый күүс- тээх дьону көрдөөн Уус- Майаа Эдьээһик олоһор 35—36 саастааһагар күүс- тээх аатырбыт Егор Вино- кураов көрсөн баран, омуһуулар эбит дикс бэркэ хомойон излэһитин өйдүүбүн.

[Салгыта бэчээттэнэ].

Дойдум миэнэ, ийэ буорум

Кимн АССР. Хас биридин киһи таһыыр, күндүтүн саныыр сирдээх буолар. Ол кини өбүгэлэрин сирэ, ик- ки төрөөбүт, улааппыт сирэ. Дьоннор үйэлэр тухары айылланы кытта аһыһан олоһуһтара. Кинилэр айылбаттан олохторугар- дыһаһтарыгар наадалааһы эрэ ылаалара илпипт-аһа- пыт айыллаларын төрөппүт кыһаһын курдук харыс- тыһыллара. Айылла барах- сан дьонго чизинэй би-

һыһы, үлэһэ таһаһы ик- тэрэ. Биһиги өбүгэлэрбит үйэлэр тухары тыһы-тай- быны, өрүһү, кинилэр бааһы- ны-дуолларын харыһтын үөрэммиттэрэ. Оттон биһи- ги? Биһиги бэйэбит оһолор- бутугар уонна сизинэрбит- гэр тугу хаалларыаһыт? Хаһас снимоһа—өрүһү туоралһын; ууга снимо- һа—дэриэбинэ уулусса- та.

В. Матыцин фотота.
[ССТА фотохрониката].

ХАҤААЙКА, МАНЫ ААХ, ТУҤАН

Луугу соркуойдуох иһи- нэ бурдукка уган ылын, оч- кобуна миньигэс буолар уонна уот снэ суоһа.

Дьэбиннирбит быһаһы луугукан ыраастаһар. Кир-

иниктэн быһах тоһотугар килиэп иһин иһлээхэ сөл.

Дьэбиннирбит быһаһы луугукан ыраастаһар. Кир-

тийбит суумнаны эмиз итинник ыраастаан баран ыраас сымнаһас тирээп- лэн сотуллар. Суумка ил- бэһингэс буолуо.

Ас аһыһар аһыһыт күү-

гэннэрэр буоллаһына кыра- тык туустаһа.

Арылаах иһити тирээп- кэнэн сууһарга ууга үксүү- һү эбэһин. Очкобуна түр- гэннин, ыраастык сууһуллар.

Редактор П. И. ПОПОВ.

НАШ АДРЕС: 678700, с. Чурапча, ул. Карла Маркса, 26 нап. ТЕЛЕФОНЫ: редактор—21-332, отдели—21-265, общий—21-505.

«САГА ОЛОХ» [«НОВАЯ ЖИЗНЬ»] — орган Чурапчинского района КПСС и районного Совета народных депутатов.

Газета издается на якутском языке, выходит по вторникам, четвергам и субботам, Индекс газеты 54967. Объем—1 усл. печ. лист. Тираж—4157 экз.

Чурапчинская районная типография Госкомиздата ЯАССР,

с. Чурапча, ул. Карла Маркса, 26 нап